

Asahiflex-objectieven

Asahi Optical bouwt reeds lang objectieven voordat er sprake is van cameraproductie. Na de oprichting van de firma in 1919 begint men met het vervaardigen van brillenglazen en telescopen. In 1923 maakt men een objectief voor filmprojectie, genaamd 'AOCO Projection Lens'. Vanaf 1929 worden de eerste fotografische objectieven ontworpen. In 1931 bouwt men het Coronar Anastigmat 1:4.5 / 105 mm triplet voor de Eaton camera van Nichi-Doku Shashinki Shoten (later bekend als Minolta). In 1934 wordt men tevens toeleverancier voor Konishiroku (later bekend als Konica).

De naam Takumar

Het duurt echter nog tot 1952 voordat het eerste 'Takumar' genaamde objectief verschijnt. De Takumar 1:3.5 f=50 mm voor de Asahiflex I valt deze eer ten deel. De naam Takumar is afgeleid van de naam van de oom van Saburo Matsumoto, die zowel vóór als na de Tweede Wereldoorlog de algemeen directeur is van Asahi Optical. De genoemde oom heet Takuma Kajiwara en hij is kunstschilder/fotograaf van beroep. Voor zover bekend is Takuma Kajiwara een nakomeling van Kumao Kajiwara, de man die in november 1919 de firma oprichtte. Wat penselen zijn voor de schilder, zijn objectieven voor de fotograaf, dus de naam is erg toepasselijk. Het is ook wel tekenend voor het feit dat Asahi Optical Co. een familiebedrijf is. Er was tot voor kort nog steeds een Matsumoto (Tohru, zoon van Saburo) algemeen directeur. Nu is dat een technicus die niet tot de familie behoort, Fumio Urano, bekend van het ontwerpteam van de Pentax LX.

Geen groothoek?

Er zijn voor de Asahiflex modellen geen groothoek-objectieven ontworpen. In het artikel over de 35 mm Takumar objectieven (A.O.C.N. magazine 2, januari 1998) is reeds uitgelegd dat er enkele probleempjes waren op te lossen in verband met de spiegel. Voor de Asahiflexen zijn er dus alleen

standaard-, korte- en lange teleobjectieven beschikbaar. Alle objectieven zijn voorzien van ge-coate lensdelen. Een ander opvallend kenmerk zijn de zwaar uitgevoerde verchromde messing tubussen en de vele (20) diafragma-lamellen die voor een nagenoeg perfect ronde opening zorgen.

Standaardobjectieven

Er twee verschillende standaardobjectieven (50 en 58 mm) geproduceerd. Van het 50 mm-objectief zijn drie mechanische varianten bekend.

Op de Asahiflex I (van mei 1952) vinden we de eerste. Dit Takumar 1:3.5 f=50 mm (model 1) objectief heeft een klikdiafragma en aan de voorzijde een platte verchromde indexring met zwarte opschriften. Het objectief bestaat uit 4 glasdelen in 3 groepen, waarmee het dus een triplet van het Tessar-type is. Dit objectief is net als de camera waar het op zit tamelijk zeldzaam.

De tweede variant zit op de Asahiflex IA (van mei 1953). Deze Takumar 1:3.5 f=50 mm (model 2) heeft een voorkeuzediafragma en een konische verchromde indexring met zwarte graveringen. Optisch is dit objectief gelijk aan model 1. Van deze uitvoering kom je wat vaker exemplaren tegen, maar ook dit model is vrij zeldzaam.

De derde en laatste variant vinden we op de Asahiflex IIB (van november 1954) en IIA (van februari 1955). Deze Takumar 1:3.5 f=50 mm (model 3) is optisch en mechanisch identiek aan model 2, maar hij heeft een zwarte indexring met witte opschriften. Dit model 3 is het minst zeldzaam van de drie.

Hoewel de optische constructie van de Takumar 1:3.5 f=50 mm tamelijk eenvoudig is, zijn de optische prestaties, ook naar huidige begrippen, lang niet slecht. Scherpstellen met deze lichtsterkte is echter geen onverdeelde genoegen, voornamelijk vanwege het vrij donkere matglas van de Asahiflexen.

Het Takumar 1:2.4 f=58 mm objectief is in tegenstelling tot de 50 mm, die geheel van verchromd messing is, gedeeltelijk van lichtmetaal gemaakt. De optische constructie is een Sonnar-type (Triplet-variant) met 5 glasdelen in 3 groepen. Met de-

ze lichtsterkte is scherpstellen al een stuk eenvoudiger dan met het 50 mm-objectief. De optische prestaties verschillen niet veel van die van de 50 mm. De 58 mm werd zoals reeds vermeld geïntroduceerd in november 1954.

Korte tele-objectieven

Als eerste in deze groep de Takumar 1:1.9 f=83 mm. Het objectief wordt in het najaar van 1953 geïntroduceerd en het heeft veruit de hoogste lichtsterkte binnen de reeks. De brandpuntsafstand lijkt misschien wat vreemd, maar ook bij andere merken kom je 'incurante maten' wel tegen. Misschien een uiting van de eerlijkheid van de fabrikant? Aanvankelijk is de 83 mm net zo uitgevoerd als de andere objectieven, geheel in glanzend metaal, maar in 1955 verschijnt een gedeeltelijk zwarte versie. De optische constructie is een gewijzigd Sonnar-type met 7 glasdelen in 4 groepen. Met een lichtsterkte van 1,9 gaat het scherpstellen vrij gemakkelijk. Fotograferen met dit objectief (en alle andere teleobjectieven) op een Asahiflex leidt echter tot problemen bij 'staande' opnamen. De extra zoeker heeft een beeldbegrenzing die overeenkomt met die van het standaardobjectief. Houd je de camera 'op zijn kant' dan staat het zoekerbeeld op zijn kop! De optische kwaliteiten mogen er echter zijn, ook naar hedendaagse maatstaven. Dit objectief behoort tot de meest zeldzame van alle Takumar-objectieven.

De Takumar 1:3.5 f=100 mm komt reeds in de winter van 1952 uit en is daarmee het eerste extra ob-

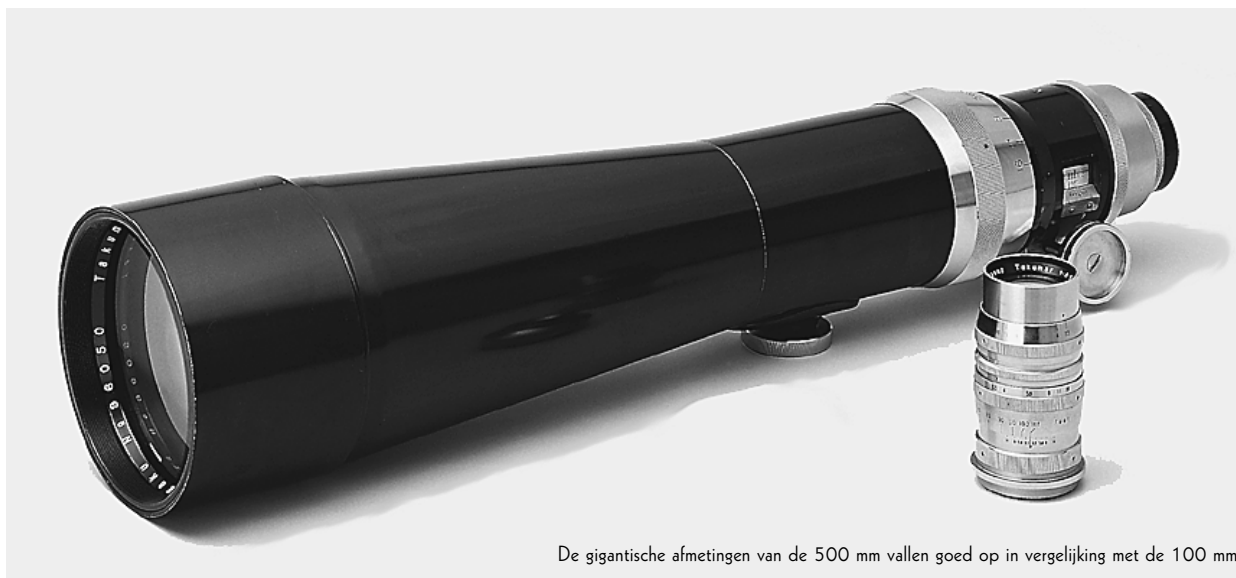
jectief. Het is geheel uitgevoerd in verchromd messing en er is geen zwarte versie bekend. In tegenstelling tot de andere objectieven heeft dit objectief geen dubbele parallelschroefgang. Hierdoor draait nagenoeg het hele objectief, inclusief de diafragmaring, tijdens het scherpstellen rond. De optische constructie is een simpel Triplet met 3 glas-

delen in 3 groepen. Daardoor is het objectief gezien zijn brandpuntsafstand tamelijk lang van bouw. De optische prestaties zijn voor een simpel objectief als dit heel behoorlijk. De alleroudeste exemplaren hebben een grovere scherpstelvatting dan de latere exemplaren. Ook dit objectief vind je niet alle dagen.

De Tele-Takumar 1:3.5 f=135 mm verschijnt, samen met de reeds genoemde 83 mm, in de herfst van 1953. Zoals de naam al zegt, heeft dit objectief een tele-constructie met een negatieve achterste lensgroep. De 135 mm heeft 5 glasdelen in 4 groepen. Uiterlijk lijkt het sterk op de 100 mm: glanzend metaal, enkele schroefgang. De 135 is echter wel wat groter en vooral zwaarder, de 83 mm zit er precies tussenin. Dit objectief is wat minder zeldzaam en samen met de 83 mm is het optisch waarschijnlijk het beste uit de reeks. Dit objectief is later in een mechanisch gewijzigde uitvoering ook in P-draad verschenen.

Lange tele

Na de 135 mm valt er een groot gat, de eerstvolgende brandpunt is 500 mm. De indrukwekkende Takumar 1:5 f=500 mm verschijnt eveneens in het

De gigantische afmetingen van de 500 mm vallen goed op in vergelijking met de 100 mm

najaar van 1953. Hij is net zo lang als zijn brandpuntsafstand, ongeveer 50 cm, en de maximale doorsnede is ruim 10,5 cm. Met deze afmetingen zal het niemand verbazen dat de massa om precies te zijn 2,85 kg is. Opvallend is de tandheugelconstructie voor het scherpstellen. Ondanks de indrukwekkende afmetingen is de optische constructie zeer eenvoudig, er zijn slechts twee glasdelen in één groep. Die twee gekitte glazen zitten helemaal vooraan in de tubus, de rest van de buis is op het diafragma en een filterhouder na leeg. Optisch is dit objectief, na enig diafragmeren, zeker niet slecht. De kans dat je er een tegenkomt is echter erg klein. Dit objectief is in licht gewijzigde uitvoering later ook in P-draad verschenen.

Tot slot

De Asahiflex-objectieven zijn net als de Asahiflex-camera's in relatief kleine aantallen geproduceerd*). Dit maakt ze in het algemeen tot zeldzame ver-

zamelstukken met een daaraan gepaard gaand relatief duur prijskaartje. Het is bekend dat er van de 50, 58, 83, 100 en 135 mm objectieven zowel uitvoeringen met afstanden in meters als in voeten zijn. Op de teleobjectieven die een aanduiding in voeten hebben, staat bij oneindig niet de bekende liggende 8 (∞), maar 'Inf'. Bij de standaardobjectieven is dat verschil er niet. Zoals reeds is opgemerkt zijn er van de 83 mm geheel glanzend metalen en gedeeltelijk zwarte uitvoeringen in omloop. Van de 50 mm zijn er de drie genoemde uitvoeringen. Dit maakt het allemaal nog ingewikkelder om alle varianten te bemachtigen.

Als je Asahiflex-objectieven tegenkomt en de Asahiflexen maken deel uit van je verzameling, dan moet je ze zeker niet laten staan. De prijs kan soms een belemmering vormen, maar voor een bedrag vanaf ca. f300,- moet een redelijk gaaf exemplaar nog wel te koop zijn.

Als je geen Asahiflex-objectieven verzamelt en je komt er een tegen voor een leuke prijs, altijd kopen, je kunt er zeker een andere verzamelaar ontzettend veel plezier mee doen!

*) Van de Asahiflex-objectieven zijn geen exacte productieaantallen bekend. In A.O.C.N. magazine 10, november 2000, staat een tabel met geschatte aantallen.

Technische gegevens	Elementen/ Groepen	Kleinste diafragma	Instelbaar tot (m)	Massa (gram)	Lengte x diameter (mm)
1:3.5 f=50 mm	4 / 3	f/16	0,75	160	23 x 47
1:2.4 f=58 mm	5 / 3	f/22	0,61	230	37 x 47
1:1.9 f=83 mm	7 / 4	f/16	1,2	370	58 x 57
1:3.5 f=100 mm	3 / 3	f/16	1,5	250	78 x 43
1:3.5 f=135 mm	5 / 4	f/16	1,8	480	86 x 50
1: 5 f=500 mm	2 / 1	f/16	10	2.850	500 x 105

Gerjan van Oosten